

mgr Michalina Kowala

tytuł rozprawy doktorskiej: **The press publishers' rights in the European Union. Safeguards for access to information and media pluralism**

Głównym założeniem niniejszej rozprawy jest ocena praw wydawców prasy z art. 15 Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/790 z dnia 17 kwietnia 2019 r. w sprawie prawa autorskiego i praw pokrewnych na jednolitym rynku cyfrowym (Dyrektywa CDSM) w kontekście dostępu do informacji i pluralizmu mediów, rozumianych jako elementy wolności wypowiedzi i informacji.

Przeprowadzane badania dostarczają odpowiedzi na pytanie o to, jakie rozwiązania przyjmowane na etapie implementacji i stosowania prawa służą osiągnięciu równowagi między ochroną interesów wydawców a koniecznością zapewnienia swobodnego przepływu informacji i ochrony pluralizmu mediów. Przekrojowe studium nowej regulacji pozwala ocenić, czy przyznanie wydawcom praw wyłącznych co do wykorzystania publikacji prasowych może przyczynić się do osiągnięcia celów wykraczających poza zakres prawa autorskiego i praw pokrewnych takich jak ochrona pluralizmu mediów czy dostępu do informacji. Wybór tematu badawczego uzasadniony jest jego aktualnością i znaczeniem z perspektywy praw użytkowników Internetu do dostępu do informacji.

Opracowanie obejmuje analizę pojęcia publikacji prasowej i prawa pokrewnego wydawców prasy wprowadzonych w dyrektywie CDSM, jak również pierwszej w UE, francuskiej implementacji prawa wydawców oraz ostatniej, polskiej implementacji. Analiza została wzbogacona o odniesienia do implementacji art. 15 w Hiszpanii, Włoszech i Belgii co pozwoli na kompleksową ocenę praw wydawców w tym specyficznym kontekście.

W pracy zastosowano formalno-dogmatyczną metodę badawczą z elementami metody prawnoporównawczej. Przeprowadzone badania w istotnej mierze dotyczą prawa UE. Analiza, uwzględniająca jego specyfikę, opiera się o studium prawa pierwotnego oraz prawa wtórnego, obejmującego liczne dyrektywy dotyczące prawa autorskiego i praw pokrewnych, co pozwala nakreślić zakres harmonizacji w tym obszarze. Ocena praw wydawców w szczególnym kontekście dostępu do informacji i pluralizmu mediów została przeprowadzana w oparciu o kryteria wypracowane na podstawie analizy przepisów Europejskiej Konwencji Praw Człowieka, Karty Praw Podstawowych UE oraz orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka i Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej.

Ujęcie prawa autorskiego i praw pokrewnych w pracy jest systemowe i obejmuje szerszy kontekst relacji z prawami fundamentalnymi, prawem mediów i komunikacji społecznej a także perspektywy rynkowe odnośnie funkcjonowania sektora prasowego i metod rozpowszechniania informacji.

Rozprawa doktorska jest rezultatem badań prowadzonych w ramach Stypendium Rządu Francuskiego na pobyty we francuskich ośrodkach naukowych. Z tego względu, oraz biorąc pod uwagę międzynarodowy zakres badań, jest ona napisana w języku angielskim.

Badania przeprowadzone w ramach rozprawy doktorskiej stanowią wkład w rozwój nauki prawa autorskiego w kontekście dyskusji o relacji między wprowadzaniem nowych praw wyłącznych a zapewnianiem dostępu do informacji, o osiągnięciu, w ramach ustawodawstwa prawnoautorskiego celów wykraczających poza ten obszar, takich jak ochrona pluralizmu mediów, czy o wyzwaniach dla prawa autorskiego i praw pokrewnych z perspektywy rozwoju nowych technologii.

Słowa kluczowe: wydawcy prasy, dostęp do informacji, pluralizm mediów, publikacja prasowa, agregatory wiadomości, platformy internetowe